

TBMM HÜKÜMLÜ ve TUTUKLU HAKLARI ALT KOMİSYONU
BAŞKANLIĞINA

Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonu tarafından hazırlanan Kırıkkale F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Eskişehir H ve T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, İstanbul Çocuk Eğitimevi ile Ümraniye E ve T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Balıkesir L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Bursa H Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu incelemeleri sonucunda hazırlanan taslak rapor hakkındaki muhalefet şerhim aşağıdaki gibidir.

Bilgilerinize sunarım

Ayşe ACAR BAŞARAN

Batman Milletvekili

Cezaevlerinde uzun süredir ağır insan hakkı ihlalleri ve insan onuruna aykırı uygulamalar yaşanmakta ve bu uygulamalar sıklıkla ailelerinin başvuruları ve basın yayın yoluyla da gündeme gelmektedir. Tutuklu ve hükümlülere yönelik uygulanan kötü muamele ve hak ihlalleri ikinci bir ceza haline gelmekte bunların sonucunda da ölümlere kadar varabilen ağır sonuçlar doğmaktadır. Bu uygulamaların bir kısmı meclis gündemine de gelip basına yansıdığı ve kamuoyu tepkisiyle karşılandığı halde, cezaevi politikalarında bir değişikliğe gidilmemiştir. Bu durum Türkiye'nin demokratikleşmesinin önündeki en büyük engellerden biri olarak varlığını korumuştur.

Cezaevlerinde rutin bir şekilde tutuklu ve hükümlülere yönelik darp, hakaret, tehdit, işkence ve kötü muamele, hukuki dayanağı olmayan sevk ve nakiller, çıplak arama, başta hasta tutsaklar olmak üzere sağlık hakkına erişiminin engellenmesi, keyfi şekilde verilen disiplin cezaları ve bu cezalara karşı savunma haklarının engellenmesi, avukat görüşmelerine kısıtlama getirilmesi, mahkeme süreci devam eden tutuklu ve hükümlülerin yargı çevresinden uzaklaştırılarak adil yargılanma haklarının ihlal edilmesi, iletişim hakkının engellenmesi, Türkçe dışındaki dillerde konuşma yasağı, televizyon ve radyo yayınlarının kısıtlanması, hapishanelerde askeri darbe ürünü uygulamalarının dayatılması (tekmil, sohbet hakkının sınırlandırılması ve cezaevlerindeki doluluk oranının yol açtığı sosyal hakların kısıtlanması, yerlerde beton zemin üzerinde yatılması, ayakta sayım, kimlik dayatması vb.) baskın tarzında gelişen aramalar, günlük kullanılan araç gereçlere el konulması gibi uygulamalar cezaevi politikası halini almıştır.

Özellikle son iki yıllık süreçte yaşanan çatışmalı ortam, 15 Temmuz Askeri Darbe Girişimi ve hemen ardından ilan edilen olağanüstü hal kararı cezaevlerini de doğrudan etkilemiş, yaşanan hak ihlalleri ve kötü muamele üst bir boyuta taşınmıştır. Bugün cezaevlerinde hiçbir hukuki dayanağı olmayan uygulamalar, cezaevlerini her zamankinden daha fazla kolektif cezalandırma mekânlarına dönüştürmüştür.

Uygulamalardan da ortaya çıkmaktadır ki cezaevleri OHAL kararının ilk uygulandığı alandır. Olağanüstü hal uygulamasının cezaevindeki yansımaları olarak; avukat görüşlerinin kısıtlanması veya tamamen engellenmesi, avukat görüşlerinin izlenebilir veya dinlenebilir hatta kayda alınabilir şekilde kararname çıkartılması, aile ve aile dışından 3 kişi ile görüş hakkının yasaklanması, tutuklu ve hükümlülere yönelik telefon ve mektup yasağı üzerinden geliştirilen son derece katı iletişim yasağı, kitap sınırlamasının getirilmesi, bazı gazetelerin cezaevine girişinin engellenmesi, cezaevi idaresinin keyfi tutumları ve tahliyelere izin verilmemesi gibi özgürlüklerinden mahrum bırakılmış insanların sahip olduğu sınırlı sayıda hakkın tamamen askıya alınması ve antidemokratik uygulamaların derinleşmesi olarak açığa çıkmaktadır.

4 Kasım 2016 itibariyle başlayan operasyonlarla HDP Eş Genel Başkanları dahil 10'un üzerine milletvekilimiz gözaltına alınmış ve bazıları tutuklanmıştır. Anayasa Mahkemesinin, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin lehe emsal kararları varken halen çeşitli cezaevlerinde 10 milletvekili tutuklu bulunmaktadır. Bununla birlikte İnsan Haklarını inceleme Komisyonunda üye olan 3 milletvekilimizden 2'si halen tutuklu durumdadır. Bu milletvekillerimizden biri de Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonu üyesi olan Muş Milletvekili Burcu Çelik'tir. Yine HDP'li ve DBP'li binlerce seçilmiş siyasetçi, yönetici ve üyeler ağır cezaevi koşullarında tutuklu bulunmaktadırlar.

Sonuç olarak bu kadar hak ihlali ortadayken, Muş Milletvekili Burcu Çelik'in Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonu üyesi olarak ziyaretleri gerçekleştirilmesi sebebiyle raporlara şerh yazması gerekirken cezaevinde bulunduğundan, taslak raporlara genel olarak karşı olduğumuzu belirterek yukarıda değindiğimiz nedenlerle muhalefet ediyoruz.